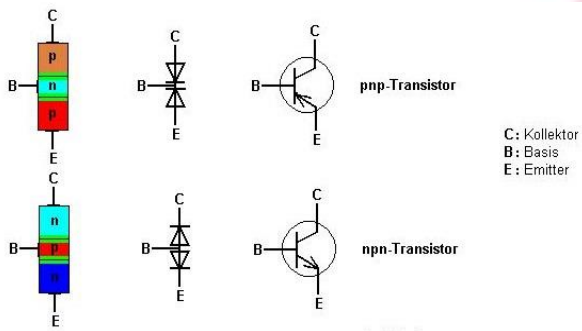

PNP- en NPN-transistor

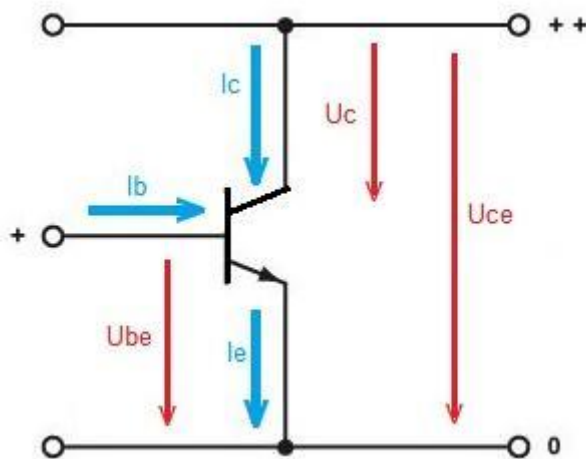

PNP

De PNP-transistor = (n-halfgeleiderlaag ingesloten door twee p-halfgeleiderlagen).

NPN

De NPN-transistor = (p-halfgeleiderlaag ingesloten door twee n-halfgeleiderlagen).

Werking:

I_c de collectorstroom

I_b de basisstroom

I_e de emitterstroom

β de [stroomversterkingsfactor](#).

$I_c = \beta \times I_b$

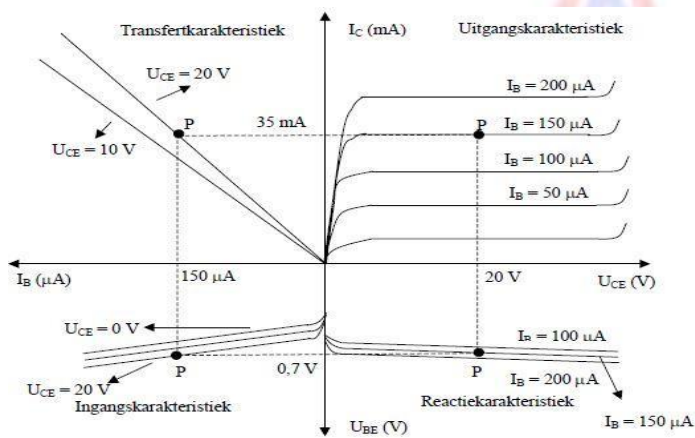
$I_e = I_b + I_c$

$U_{be} = 0.2$ v bij germanium

$U_{be} = 0.6$ v bij silicium

Populair gezegd kan met een kleine spanning de weerstand tussen de twee andere pootjes geregeld worden. Op die manier kan met een kleine stroom of spanning een veel grotere stroom gestuurd worden en zo werkt de transistor dus als [versterker](#).

Transistorkarakteristiek:

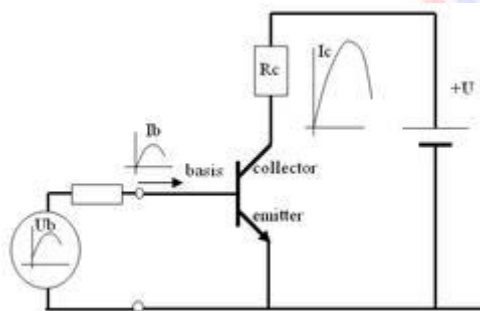
De karakteristieken van een Si-transistor (NPN)

[link](#)

NPN	PNP
opbouw	
c N P N e b	c P N P e b
diodevoorstelling	
c e b	c e b
symbool	
c e b	c e b

Stroomsturing.

Voorbeeld:

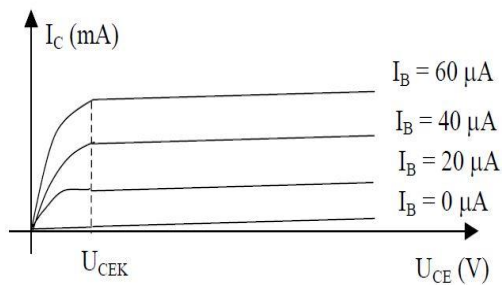
Een transistor als stroomversterker in een schakeling.

De curves U_b (asis), I_b (asis) en I_c (ollector) geven ter illustratie een tijdsafhankelijk verloop aan: U is spanning, I is stroom.

IWAB Iedereen Wordt Alsmar Beter 2.06 Transistor

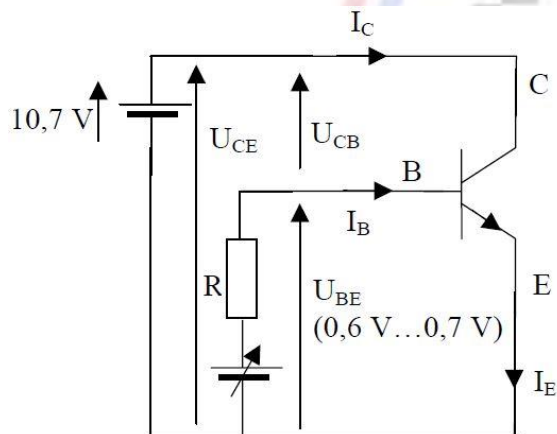
Aan de basis wordt een ingangssignaal aangeboden:
een spanning U_b , die een ingangsstroom I_b veroorzaakt.
Daardoor komt de transistor "in geleiding": het geleidingsvermogen van het circuit van
batterij, weerstand R_c en van collector naar emitter, neemt toe, waardoor de stroom I_c kan
gaan vloeien.

Met een kleine stroom I_b kan een veel grotere stroom I_c worden geregeld.

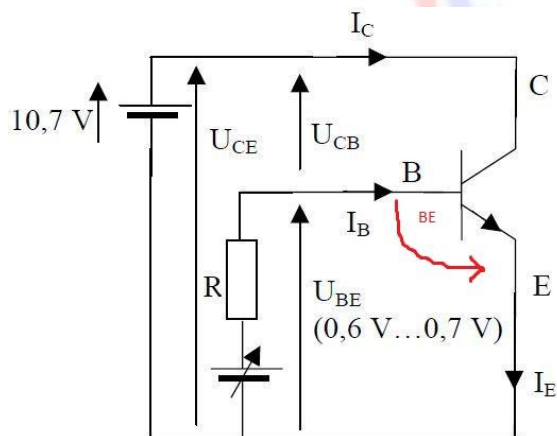

Voor verschillende waarden van I_b krijgen we ook verschillende curven.

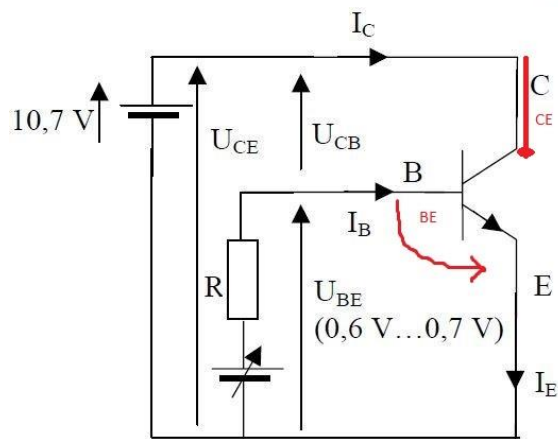
Stroomversterking

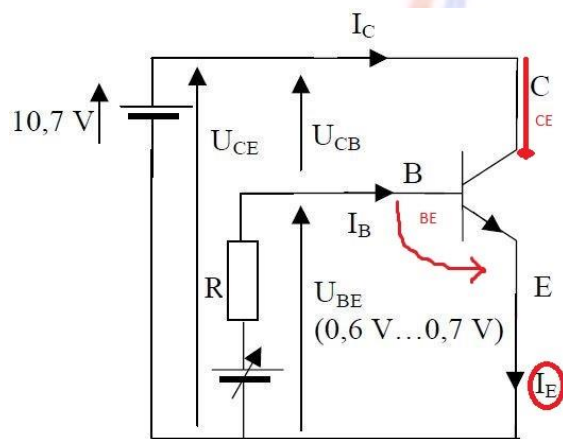
Er gaat stroom lopen als de spanning op de basis boven de 0,6 V komt.
Er loopt dan stroom I_B .

Ook de stroom CE krijgen we dan I_c .

De stroom I_C zal bijna evengroot zijn dan I_E .

$$I_C = h_{FE} \times I_B \quad \mathbf{HFE=I_C/I_B}$$

De versterkingfactor $h_{fe} = 100$, dat is door de fabrikant bepaald.

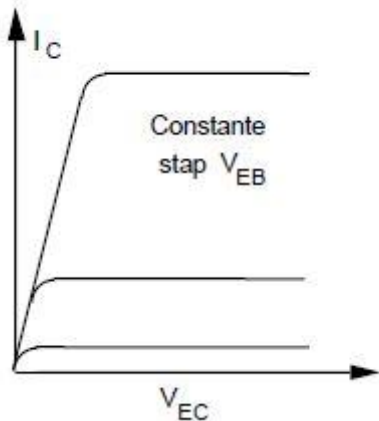
Als we 1 mA insturen op de basis [dus I_B], dan zal de I_C 100 keer groter zijn, nl 100 mA.

Dit is het stroomversterkingsprincipe van een transistor en h_{FE} is de **stroomversterkingsfactor**.

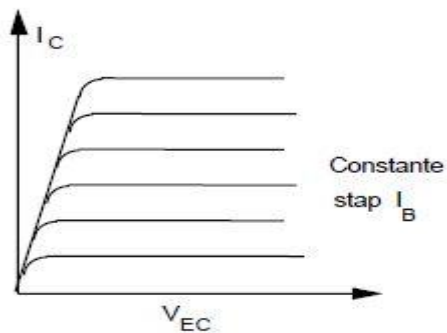
Veldeffect transistor

Spanningsturing.

Van een transistor.

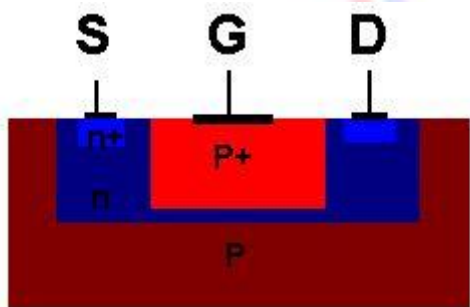

We krijgen een lineair gedrag bij stroomsturing.
We krijgen een exponentieel gedrag bij spanningssturing.
Bovendien is dit gedrag erg temperatuur afhankelijk.

Deze tekening hoort bij stroomsturing.

FET Field Effect Transistor.

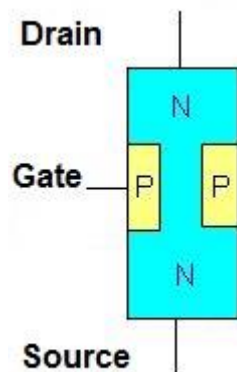

Heeft drie aansluitingen:

- S Source
- G Gate
- D Draine

SD is het "stroomkanaal".
De Gate ,een spanning regelt de stroom.

FET Field Effect Transistor

De veld-effect-transistor uit een staafje N met er in een (verontreinigd) halfgeleiderstaafje. Door het staafje kan stroom vloeien, afhankelijk van de spanning DRAIN / SOURCE. Door een negatieve spanning op het P materiaal gaat onder invloed van het elektrisch veld, het kanaal vernauwen.

Er vloeit GEEN stroom door de GATE (in sperrichting aangesloten).

Onthouden

Met spanning regelt men de stroom.

De steilheid:

van een versterkerbuis is de verhouding tussen de verandering van de elektrische stroom die van de anode naar de kathode loopt en de spanningsverandering op het stuurrooster van de buis

$$S = \frac{\Delta m A}{\Delta U} \text{ in mA/Volt.}$$

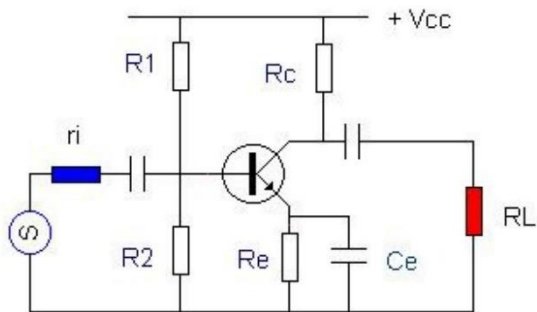
FET:

Met een spanning U wordt een stroom I gestuurd !!!!!

De Tr in GES-GBS-GCS

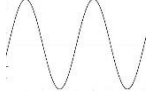
GES

Gemeenschappelijk Emitter Schakeling.
De Emitter wordt niet gebruikt voor de sturing.

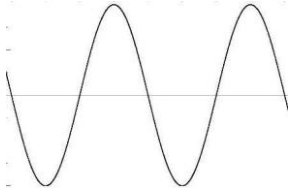

In op de basis.
Uit op de collector.

Ingang:

Uitgang:

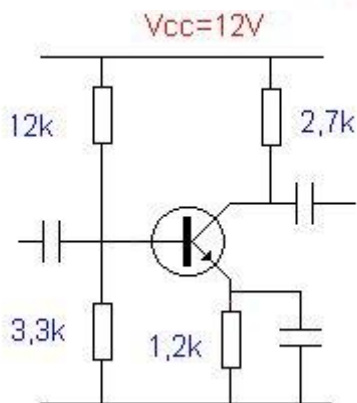

Uitvoer heeft een faseverschil van 180° met de invoer. In en uitgang in tegenfase.

Zin = Zuit Hoog en Hoog en nagenoeg gelijk.

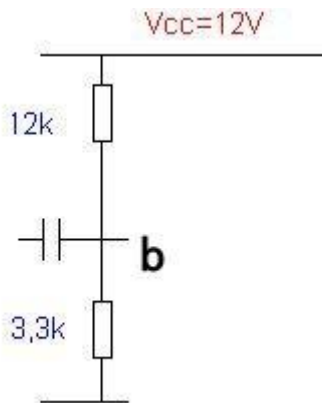
Grote winst.

Vbb:

Bereken eerst de spanning op de basis!!

IWAB Iedereen Wordt Alsmar Beter 2.06 Transistor

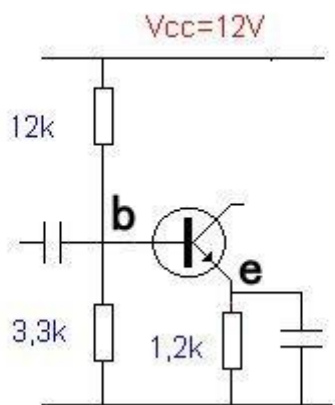
Opm:

I_b is hier de stroom door de weerstanden en niet door de Tr.

$$I_b = 12 / 15.3K = 784 \mu A.$$

$$U_b = I_b * R_b = 784 \mu A * 3.3 K\Omega = 2.59 \text{ Volt.}$$

Bepaal U_e !!!

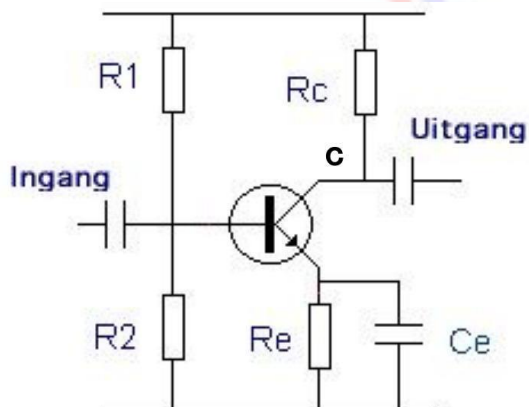

$$U_e = U_b - U_{tr} = 2.59 - 0.7(\text{Si}) = 1.89 \text{ Volt}$$

$$I_e = U_e / R_e = 1.89 / 1.2 K\Omega = 1.58 \text{ mA.}$$

I_e = I_c

$$I_c = 1.58 \text{ mA.}$$

$$U_c = U - (I_c * R_c)$$

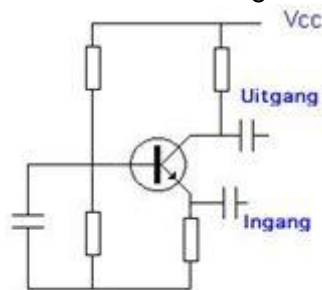
$$12 - (1.58 \text{ mA} * 2.7 K\Omega = 4.25 \text{ V}) = 7.75 \text{ Volt}$$

GBS

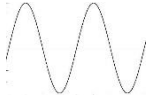
Gemeenschappelijk Basis Schakeling.

De Basis wordt niet gebruikt voor de sturing.

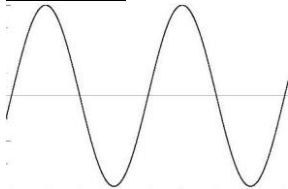

In op de emitter.
Uit op de collector.

Ingang:

Uitgang:

**Zin Laag.
Zuit Hoog.**

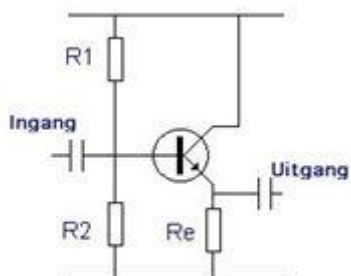
In en uitgang in fase.

Grote winst spanning.

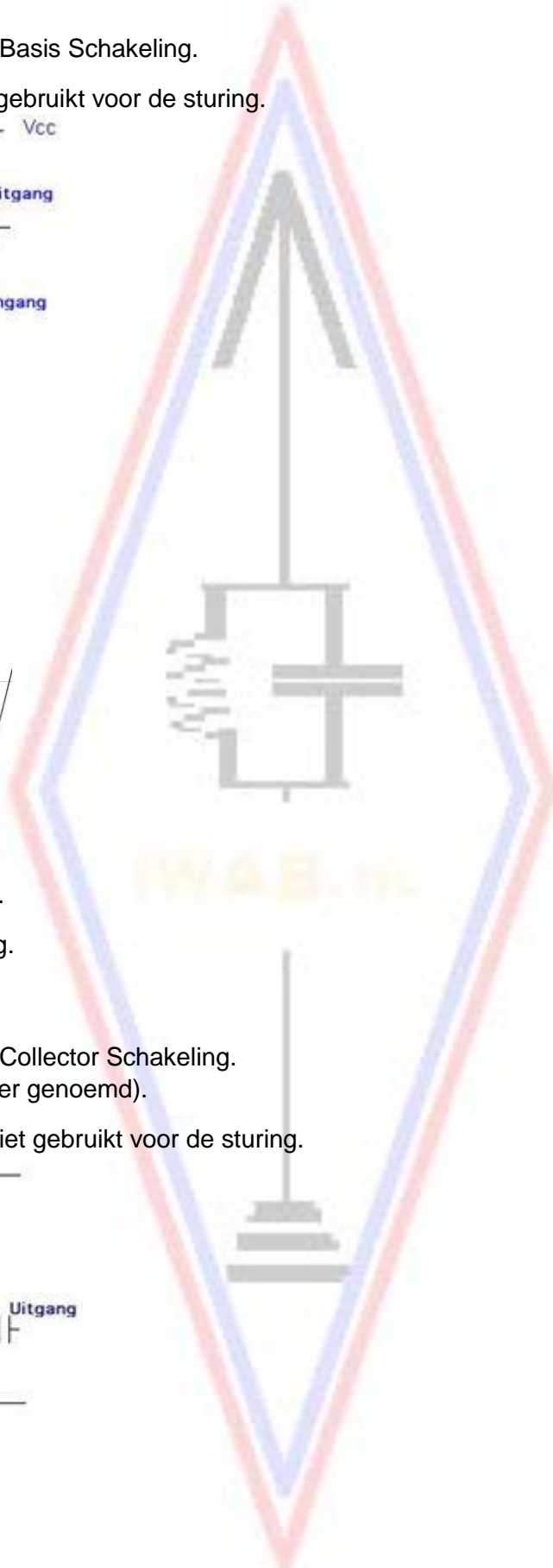
GCS

Gemeenschappelijk Collector Schakeling.
(ook wel Emittorvolger genoemd).

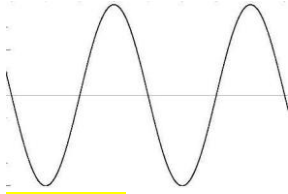
De Collector wordt niet gebruikt voor de sturing.

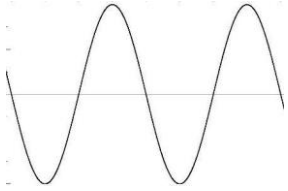
In op de basis.
Uit op de emitter.

Ingang:

Uitgang:

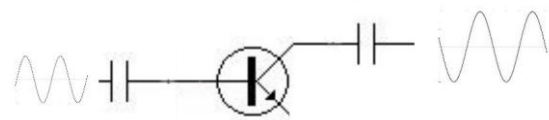
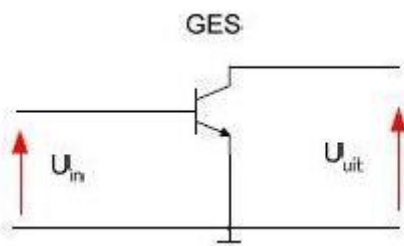

**Zin Hoog.
Zuit Laag.**

In en uitgang in fase.
 U Versterking = 1
Stroomversterker.

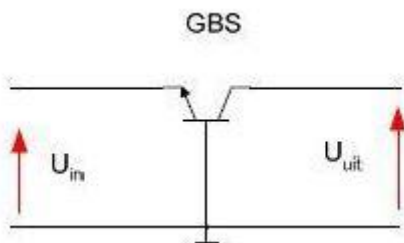
In en uitgang-impedantie van GES, GBS en GCS

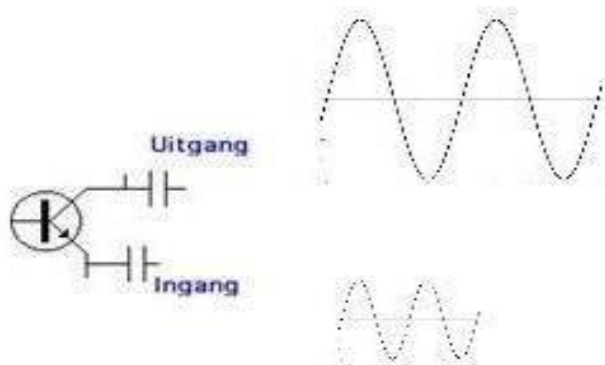
In en uitgang-impedantie van GES.

Zin = Zuit Hoog en Hoog en nagenoeg gelijk.
Stroom versterking en Spanning versterking!!!

In en uitgang-impedantie van GBS.

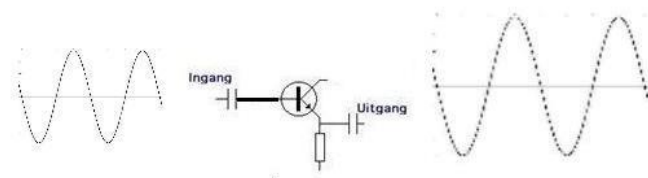
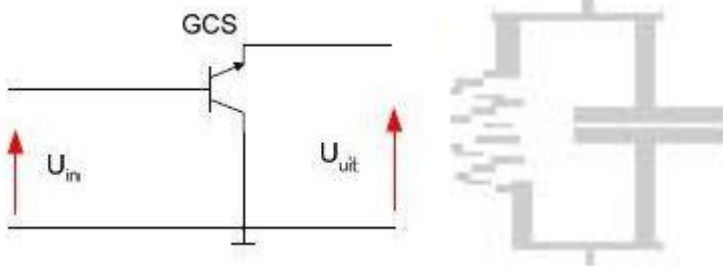

Zin = Laag.
Zuit = Hoog.

Spanning versterking !
 stroomversterker = 1*

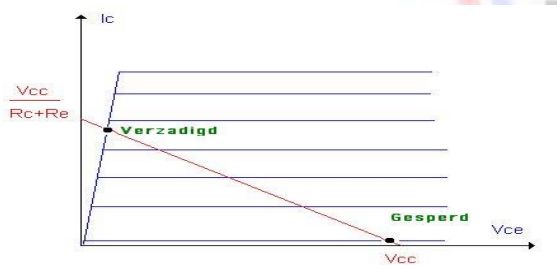
In en uitgang-impedantie van GCS.

Zin = Hoog.
Zuit = Laag.

Stroom versterking !
 spanning versterking = 1*

Instelmethode

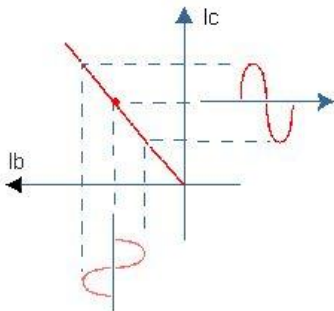
De instelling van een transistor heeft alles te maken met de belasting lijn.

IWAB Iedereen Wordt Alsmaar Beter 2.06 Transistor

Klasse A:

De transistor versterkt het hele signaal .

En versterkt ook als er geen signaal wordt aangeboden, de transistor staat open.

Uitstekende lineariteit.

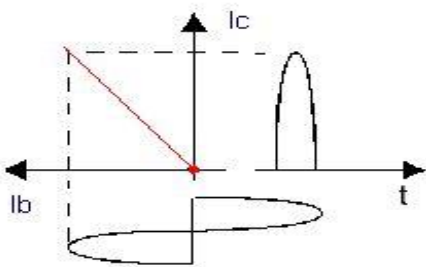
- Gemiddeld rendement (max 50%).

Zonderingangssignaal verbruikt de transistor het vermogen gelijk aan $V_{ce} \times I_c$ ... dus opwarming !).

Klasse B:

De transistor versterkt het halve signaal.

De transistor staat zonder signaal net op het randje..

Goed rendement (60%);

- Vervorming bij overgang naar volgende fase;
- Noodzaak van een symmetrische opstelling (LF).

Klasse AB:

De transistor net ietsjes meer A.

De transistor staat zonder signaal net open.

Gemiddeld rendement;

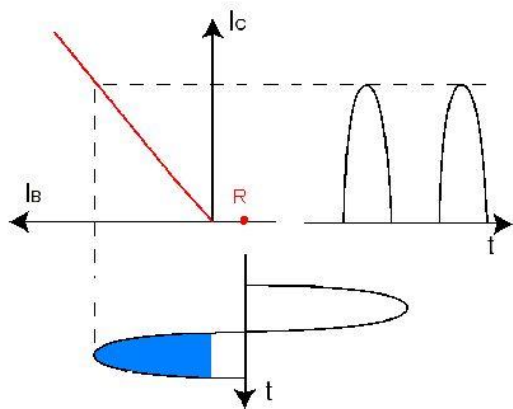
- Aanvaardbare lineariteit.

Klasse C:

De transistor versterkt alleen GROTE signalen.

IWAB Iedereen Wordt Alsmaar Beter 2.06 Transistor

De transistor staat dicht, zonder signaal.

Zeer veel vervorming van het signaal.

Het rendement is groot (75%).

